

2020 M. VEIKLOS ATASKAITA

Žmogaus teisių stebėjimo institutas

hrmi@hrmi.lt

www.hrmi.lt

852314681

Didžioji g. 5, Vilnius

TURINYS

APIE MUS _____	3
KOMANDA _____	4
ŽTSI taryba _____	5
LEIDINIAI _____	6
TYRIMAI _____	9
RENGINIAI _____	10
PROJEKTAI _____	13
Nauji projektai	13
Tęstiniai projektai	15
Užbaigti projektai	21
FINANSAVIMAS _____	24
PABAIGOS ŽODIS _____	25

APIE MUS

Žmogaus teisių stebėjimo institutas (ŽTSI) - nepriklausoma, nevyriausybinė, pelno nesiekianti organizacija, kurią sudaro žmogaus teisių profesionalai - teisininkai, socialinių ir politikos mokslų ekspertai.

Misija

Stiprinti atvirą ir demokratinę visuomenę, prisidedant prie žmogaus teisių ir laisvių užtikrinimo.

Vizija

Visuomenė, kurioje gerbiamas pamatinis žmogaus orumas, laisvė nuo nepagrįstų suvaržymų ir visų lygybė prieš įstatymą.

Veiklos formos

ŽTSI teisininkų, politikos, visuomenės sveikatos ir socialinių mokslų ekspertų komanda atlieka tyrimus, teikia pasiūlymus teisės aktams ir programiniams dokumentams, dalyvauja darbo grupėse, rengia ataskaitas tarptautinėms žmogaus teisių priežiūros institucijoms, imasi bylų teismuose strateginiais žmogaus teisių klausimais, teikia ekspertines konsultacijas ir teisinės paslaugas, vykdo projektus, organizuoja konvencinius ir nuotolinius mokymus teisėsaugos pareigūnams ir kitiems valstybės institucijų atstovams.

***“VISI ŽMONĖS GIMSTA LAISVI IR LYGŪS
SAVO ORUMU IR TEISĖMIS”***

2020 m. prioritetinės kryptys

- Psichikos sveikata ir žmogaus teisės
- Neapykantos nusikaltimai ir neapykantos kalba
- Nediskriminavimas darbo aplinkoje
- Smurtas artimoje aplinkoje
- Nukentėjusiųjų teisės
- Teisė į privatumą ir duomenų apsauga

KOMANDA

2020 metais ŽTSI komandą sudarė 7 žmonės.

Dainius Pūras, Direktorius

Mėta Adutavičiūtė, Advokacijos vadovė

Ugnė Grigaitė, Projektų vadovė

Goda Jurevičiūtė, Projektų vadovė

Erika Leonaitė, Teisės programų vadovė

Justė Kavaliauskaitė, Projektų asistentė

Ieva Laugalytė, Projektų koordinadorė

ŽTSI TARYBA

Tarybos pirmininkas Dr. Vytautas Mizaras

Teisininkas, Vilniaus universiteto Teisės fakulteto profesorius

Tarybos narė Dr. Milda Ališauskienė

Vytauto Didžiojo universiteto sociologijos profesorė, Lietuvos sociologų draugijos prezidentė ir Tarptautinės religijų istorijos asociacijos valdybos narė

Tarybos narė Natalija Bitiukova

Teisininkė, duomenų apsaugos specialistė

Tarybos narys Paulius Gritėnas

Žurnalistas, politikos apžvalgininkas, filosofas

Tarybos narė Audronė Mažeikaitė

Komunikacijos konsultantė

LEIDINIAI

2020 m. kartu su partneriais išleidome 7 leidinius.

Žmogaus teisės
Lietuvoje
2018 – 2019

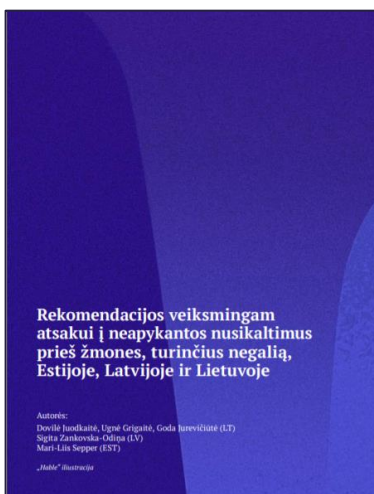

Žmogaus teisės Lietuvoje 2018-2019

Išleidome jau dešimtąją žmogaus teisių padėties Lietuvoje apžvalgą. Leidinyje į žmogaus teisių įgyvendinimą pasižiūrėta iš įvairių kampų: nuo kovos su diskriminacija, neapykantos nusikaltimais ir smurtu rezultatų, iki teisės į laisvę ir jos atėmimo, nuo teisės į šeimos gyvenimą iki saviraiškos, susirinkimų ir religijos laisvės bei asmens duomenų apsaugos užtikrinimo.

Bendradarbiavimas su neapykantos nusikaltimų pažeidžiamomis bendruomenėmis. Praktinis vadovas teisėsaugos pareigūnams

Šis praktinis vadovas yra skirtas pažinti labiausiai neapykantos nusikaltimų pažeidžiamas bendruomenes Lietuvoje bei suprasti, kaip su jomis užmegzti ir palaikyti ryšius, siekiant geriau atpažinti ir reaguoti į neapykantos nusikaltimus.

Rekomendacijos veiksmingam atsakui į neapykantos nusikaltimus prieš žmones, turinčius negalią, Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje

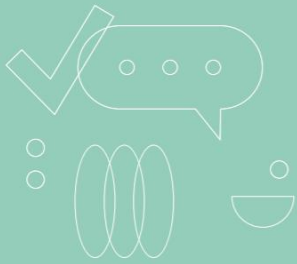
Šios rekomendacijos skirtos sprendimų priėmėjams; teisėsaugos institucijoms ir paramą nusikaltimų aukoms teikiančioms tarnyboms ir organizacijoms; nevyriausybinėms organizacijoms ir žmonių, turinčių negalią, bendruomenei.

Tinkamas sąlygų pritaikymas žmonėms su negalia – kaip tai įgyvendinti darbovietėje

Atmintinėje pateikiami praktiniai patarimai, kaip pritaikyti fizinę aplinką bei kitas sąlygas žmonių su negalia poreikiams bei išaiškinami universalus dizaino principai. Leidinyje darbdaviai ras patarimų, kaip tinkamai pritaikyti sąlygas darbo pokalbio ir atrankos metu, kaip užtikrinti galimybes dirbti žmonėms su fizine, klausos, regėjimo, psichosocialine ar intelekto negalia.

Lygių galimybių politikos diegimas organizacijose

Lygių galimybių politikos diegimas organizacijose

Atmintinėje darbdaviai ras gaires, kaip pasirengti organizacijos lygių galimybių politiką ir kokias nuostatas įtraukti į šią politiką, kaip atlikti lygių galimybių situacijos organizacijoje analizę bei kaip pasirengti lygių galimybių politikos įgyvendinimo veiksmų planą arba Lygybės planą. Atmintinėje pateikiamas Lygybės plano pavyzdys bei įvairių lygių galimybes organizacijoje skatinančių priemonių pavyzdžiai.

Lygios galimybės darbovietėje

Šis leidinys – tai praktinis vadovas, parengtas atsižvelgiant į naujausius lygių galimybes reguliuojančių įstatymų reikalavimus. Vadove pateikiami diskriminacijos, priekabiavimo, seksualinio priekabiavimo, mobingo, psichologinio smurto apibrėžimai bei patarimai, kaip reaguoti į tokius reiškinius, kaip užtikrinti objektyvų ir nešališką skundų nagrinėjimą bei kaip apsaugoti nukentėjusius nuo tokio elgesio darbuotojus.

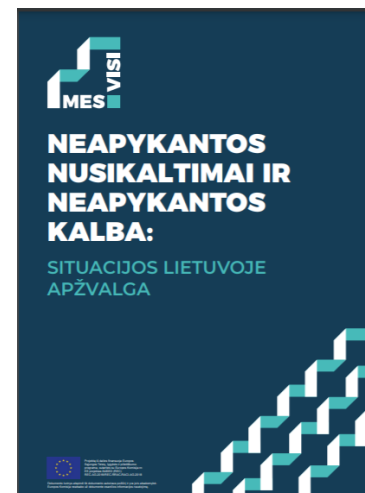
Psichikos sveikata darbe

Leidinyje pateikiamas psichikos sveikatos apibrėžimas bei svarbiausi jos aspektai, aptariama geros psichikos sveikatos nauda visuomenei, darbuotojams ir organizacijoms, pateikiami gerosios praktikos pavyzdžiai ir patarimai, kaip kurti psichikos sveikatai palankią kultūrą organizacijoje, kaip suteikti pagalbą darbuotojams, patiriantiems psichikos sveikatos sunkumų, kokias priemones pasirinkti, kad organizacijos atsakas į psichikos sveikatos sunkumus būtų strateginis ir gerai suplanuotas.

Prisidėjome leidžiant

Neapykantos nusikaltimai ir neapykantos kalba: situacijos Lietuvoje apžvalga

Šis leidinys – tai neapykantos nusikaltimų ir neapykantos kalbos situacijos apžvalga nacionaliniu lygmeniu. Joje išsamiai apžvelgiami galiojantys teisės aktai, nacionalinių teismų praktika, taip pat ikiteisminio tyrimo duomenys ir aktuali statistika. Dokumentų analizę papildė fokusuotų diskusijų, interviu su nukentėjusiais asmenimis metu bei visuomenės nuomonės apklausos metu surinkti duomenys.

TYRIMAI

2020 metais Neįgalųjų reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos užsakymu ŽTSI parengė Žmonių su negalia socialinės integracijos veiklos rezultatų bei Jungtinių Tautų neįgalųjų teisių konvencijos ir jos fakultatyvaus protokolo įgyvendinimo 2019 m. stebėsenos ataskaitą.

Taip pat buvo tęsiamas tarptautinis tyrimas apie psichikos sveikatos ir žmogaus teisių padėtį keliose Rytų Europos bei Eurazijos regiono valstybėse – tyrimo ataskaita bus pristatyta 2021 metais.

ŽTSI kartu su partneriais Psichikos sveikatos perspektyvomis įvykdė tyrimą apie žmogaus teisių padėtį psichikos sveikatos srityje Lietuvoje, COVID-19 pandemijos metu. Tyrimo ataskaita bus pristatyta 2021 metais.

Atliktas tyrimas „Prieinamas teisingumas visiems? Baudžiamosios justicijos prieinamumas visoms nusikaltimų prieš asmenį aukoms“. Tyrime apžvelgtos svarbiausios pastaraisiais metais įgyvendintos priemonės, nukreiptos į pažeidžiamiausių nukentėjusiųjų (vaikų, taip pat asmenų, nukentėjusių nuo smurto artimoje aplinkoje, neapykantos nusikaltimų ar prekybos žmonėmis) teisių užtikrinimą ir pagalbos jiems galimybes. Tyrimas vykdytas Europos Sąjungos Pagrindinių teisių agentūros užsakymu, tyrimo ataskaita turėtų būti paviešinta 2021 m.

Kartu su Lietuvos socialinių tyrimų centru atliktas tyrimas „Nekaltumo prezumpcija: procesinės teisės baudžiamajame procese“. Tyrimas vykdytas Europos Sąjungos Pagrindinių teisių agentūros užsakymu, tyrimo ataskaita turėtų būti paviešinta 2021 m.

RENGINIAI

Diskusija „Įrodymų leistinumas baudžiamajame procese: ar išlaikoma kaltinimo ir gynybos interesų pusiausvyra?“

Diskusijoje dalyvavę teisminės valdžios, prokuratūros, advokatūros ir akademinės bendruomenės atstovai pasidalino įžvalgomis apie svarbiausias praktines problemas įrodymų leistinumo vertinimo srityje.

Mokymai advokatams „Efektyvi įtariamojo gynyba ikiteisminiame tyrime per veiksmingą komunikaciją“

Šie mokymai advokatams buvo skirti dalintis patirtimi, kaip užmegzti patikėjamą grindžiamą kontaktą su klientu, kaip konstruktyviai reaguoti į netinkamas apklausos taktikas, kaip elgtis su itin pažeidžiamais klientais ir dar daug klausimų, kur svarbu ne tik išmanyti teisę, bet ir gebėti tinkamai bendrauti.

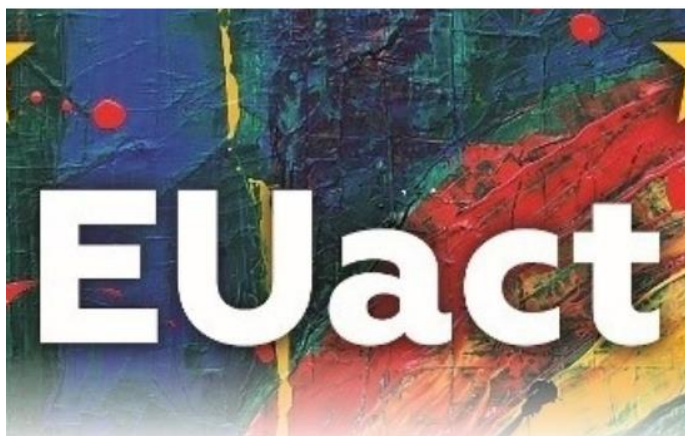
Policijos pareigūnų ir prokurorų susitikimai su neapykantos nusikaltimų pažeidžiamomis bendruomenėmis

Kartu su partneriais organizavome diskusijas, kurių metu buvo siekiama aptarti Lietuvos bendruomenių patirtis, susijusias su neapykantos nusikaltimais, ir skatinti teisėsaugos bendradarbiavimą su bendruomenėmis siekiant efektyvesnės neapykantos kalbos prevencijos, didesnio bendruomenių pasitikėjimo teisėsauga ir geresnio nukentėjusiųjų informuotumo apie ikiteisminio tyrimo procedūras.

Konferencija „Vienijant jėgas: kartu prieš neapykantos nusikaltimus“

Šios, kartu su partneriais Estijos žmogaus teisių centru ir Latvijos žmogaus teisių centru organizuotos konferencijos tikslas buvo aptarti policijos ir nevyriausybinių organizacijų bendradarbiavimą kovojant su neapykantos nusikaltimais daugiausiai Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje, tačiau atsižvelgiant ir į platesnį kontekstą. Konferencijoje įvairių šalių ekspertai nagrinėjo skirtingus su neapykantos nusikaltimų prevencija susijusius klausimus, pradedant teisiniu reguliavimu ir baigiant paramos nukentėjusiems asmenims teikimu.

Tarptautinis nuotolinis seminaras „Aktyvūs Europos piliečiai prieš neapykantos kalbą“

Šiame seminare dalyvavo ekspertai ir kiti suinteresuoti asmenys iš Latvijos, Lietuvos, Estijos, Bulgarijos, Rumunijos ir Kroatijos su siekiu aptarti dabartinę neapykantos kalbos situaciją ir pagrindinius iššūkius jų atstovaujamosiose valstybėse, pasidalinti geriausiomis praktikomis, kaip kovoti su neapykantos kalba internete ir už jo ribų, kaip įgalinti jaunimą ir paskatinti migrantų bei mažumų atstovų pilietinį dalyvavimą, kovojant su neapykantos kalba.

Tarptautinė konferencija „Siekiant efektyvaus atsako į neapykantos nusikaltimus ir neapykantos kalbą“

Kartu su partneriais Europos žmogaus teisių fondu, Lietuvos žmogaus teisių centru ir Lietuvos policijos mokykla organizuotoje konferencijoje buvo siekiama atkreipti valstybės institucijų dėmesį į efektyvaus atsako į neapykantos nusikaltimus būtinybę; suteikti balsą asmenims, nukentėjusiems nuo neapykantos nusikaltimų; stiprinti NVO, valstybės institucijų bei suinteresuotų asmenų bendradarbiavimą; keistis idėjomis bei praktika, kaip kovoti su neapykantos nusikaltimais vietos bendruomenės, bei instituciniu lygmeniu.

Diskusija Nacionaliniame žmogaus teisių forume „Kokia žmogaus teisių vieta Lietuvos politikoje?“

Diskusijoje su akademikais, ekspertais ir politikais aptarėme, koks yra žmogaus teisių vaidmuo Lietuvos valstybės politikoje: ar joms skiriama pakankamai dėmesio, kokie yra ir turėtų būti Lietuvos prioritetai žmogaus teisių politikos srityje ir ko reikia, kad žmogaus teisių politikos sprendimai sulauktų daugiau paramos iš visuomenės.

Diskusija Nacionaliniame žmogaus teisių forume „Kas nutiko su žmogaus teisėmis ir visuomenės psichikos sveikata per pandemiją?“

Renginyje buvo keliami klausimai apie valstybės ir visuomenės atsaką dėl psichikos sveikatos pandemijos akivaizdoje, apie tai, ką patiria ir kokias paslaugas gauna žmonės, gyvenantys socialinės globos namuose, bei apie tai, kaip užtikrinti (per pandemiją ir po jos) kiekvieno asmens teisę į psichikos sveikatą ir reikalingų paslaugų prieinamumą.

PROJEKTAI

Nauji projektai

Tvari parama žmogaus teisėms per advokaciją ir švietimą

Laikotarpis	2020 m. lapkritis - 2023 m. lapkritis
Partneriai	Asociacija „Kauno moterų linija“ (AKML)
Tikslas	Projektu siekiama: a) sustiprinti žmogaus teisių padėties Lietuvoje stebėseną, siūlant sprendimų priėmėjams ir politikos formuotojams su tarptautiniais žmogaus teisių standartais derančius viešosios politikos sprendimus; b) aktyvios advokacijos pagalba mobilizuoti visuomenės paramą šiems sprendimams bei didinti visuomenės atsparumą nedemokratinėms, žmogaus teises ribojančioms iniciatyvoms. Projektu taip pat siekiama keisti su labiau pažeidžiamomis visuomenės grupėmis dirbančių specialistų bei apie pažeidžiamas grupes rašančių žurnalistų nuostatas šių grupių atžvilgiu, vykdant šviečiamąsias veiklas bei įtraukiant į jas pažeidžiamų bendruomenių atstovus (es).
Rezultatai	Per pirmuosius projekto įgyvendinimo mėnesius: <ul style="list-style-type: none"> a) Pateiktos trejos pastabos teisės aktų projektams; b) Sudalyvauta dešimtyje darbo grupių posėdžių ir pasitarimų; c) Paskelbta dešimt ekspertinių komentarų žmogaus teisių klausimais įvairiose žiniasklaidos priemonėse.
Projektą parėmė	
 <p>Iceland Liechtenstein Norway</p> <p>Active citizens fund</p>	Projektą remia Aktyvių piliečių fondas, finansuojamas Europos ekonominės erdvės (EEE) ir Norvegijos finansinių mechanizmų.

Aktyvūs Eiropos piliečiai prieš neapykantos kalbą

Laikotarpis	2020 m. kovas - 2022 m. vasaris
Koordinuojantis partneris	Latvijos žmogaus teisių centras
Partneriai	Žmogaus teisių stebėjimo institutas, NVO „Participation for All“ (Latvija), Estijos žmogaus teisių centras, „Multi Kulti“ kolektyvas (Bulgarija), Zagrebo žmogaus teisių namai (Kroatija), Rumunijos taikos veiksmų mokymo ir tyrimų institutas - PATRIR
Tikslas	Skatinti tokias demokratines vertybes kaip pilietinis ir politinis dalyvavimas, taikus sambūvis ir įvairovė, didelį dėmesį skiriant naujų piliečių (imigrantų) ir kitų neapykantos kalbos pažeidžiamų grupių dalyvavimui. Projekto veikla padidins piliečių žinias apie žalingą neapykantos kalbų poveikį, skleis europines vertybes ir stiprins jaunimo solidarumą per diskusijas, tinklų kūrimą ir žmogaus teisių švietimą.
Rezultatai	<ul style="list-style-type: none"> • Surengtas tarptautinis nuotolinis seminaras „<u>Aktyvūs piliečiai prieš neapykantos kalbą</u>“; • Pradėtas vykdyti tyrimas, kuriuo analizuojamas ryšys tarp neapykantos kalbos ir euroskepticizmo.
Projektą parėmė	Projektą iš dalies finansuoja Europos Sąjungos programa „Europa piliečiams“

Tęstiniai projektai

Efektyvaus atsako į neapykantos nusikaltimus ir neapykantos kalbą skatinimas

Laikotarpis	2019 m. liepa - 2021 m. liepa
Partneriai	Europos žmogaus teisių fondas, Lietuvos policijos mokykla, Lietuvos žmogaus teisių centras (koordinuojantis partneris)
Tikslas	Projektu siekiama stiprinti teisėsaugos pajėgumą efektyviai reaguoti į neapykantos nusikaltimus ir kalbą, mažinti neapykantos nusikaltimų latentškumą, didinti pasitikėjimą tarp pareigūnų ir nukentėjusiųjų / pažeidžiamųjų bendruomenių, skatinti visuomenę atpažinti ir reaguoti į neapykantos nusikaltimus.
Rezultatai	<ul style="list-style-type: none"> • Atliktas tyrimas „<u>Neapykantos nusikaltimai ir neapykantos kalba: situacijos Lietuvoje apžvalga</u>“; • Parengta mokymų metodologija policijos pareigūnams ir Lietuvos policijos mokyklos kursantams „Pareigūnų veiksmai neapykantos nusikaltimų atvejais ir prevencinė veikla užkardant neapykantos nusikaltimus“; • Remiantis metodologija apmokyta per 200 policijos kursantų ir pareigūnų, parengta 10 policijos instruktorių kovos su neapykantos nusikaltimais ir neapykantos kalba tema; • Parengtas nuotolinis kursas policijos kursantams ir pareigūnams „Pareigūnų veiksmai neapykantos nusikaltimų atvejais ir prevencinė veikla juos užkardant“, kuris integruotas į Lietuvos policijos mokyklos elektroninę mokymosi platformą; • Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija sudarė <u>darbo grupę veiksmingam atsakui į neapykantos nusikaltimus ir neapykantos kalbą Lietuvoje skatinti</u>. Susirinkusi darbo grupė patvirtino <u>veiklos planą 2020-2022 m.</u> Per 2020 m. įvyko 4 darbo grupės posėdžiai. • Sukurti <u>5 asmenų, nukentėjusių nuo neapykantos nusikaltimų video-liudijimai</u>; • Sukurta alternatyvi platforma, kurioje galima pranešti apie neapykantos nusikaltimus: https://manoteises.lt/pranesk/ • Surengta tarptautinė konferencija „<u>Siekiant efektyvaus atsako į neapykantos nusikaltimus ir neapykantos kalbą</u>“

Projektą parėmė

Projektą iš dalies finansuoja Europos Sąjungos Teisių, lygybės ir pilietiškumo programa (2014-2020)

Įtariamųjų teisių ikiteisminio tyrimo procese stiprinimas per į praktiką orientuotus advokatų mokymus (NETPRALAT)

Laikotarpis	2018 m. spalio - 2021 m. kovas
Partneriai	Katalonijos advokatūrų taryba (koordinuojantis partneris), Mastrichto universitetas, Lenkijos advokatūra, Žmogaus teisių gynimo centras IRIDIA, Europos teisės srities vertėjų žodžiu ir raštu asociacija EULITA.
Tikslas	Kelti baudžiamosios teisės srityje praktikuojančių advokatų praktines profesines kompetencijas ir skatinti advokatų iš skirtingų ES valstybių bendradarbiavimą. Šiuo projektu siekiama plėsti Nyderlanduose, Belgijoje, Airijoje ir Jungtinėje Karalystėje taikomą mokymų koncepciją, orientuotą į kompetencijų, reikalingų siekiant užtikrinti aktyvų advokato vaidmenį baudžiamajame procese, ugdymą.
Rezultatai	<ul style="list-style-type: none"> • Sukurta e-mokymosi ir keitimosi patirtimi platforma netpralat.eu • Parengta mokymų medžiaga anglų, lietuvių, lenkų ir ispanų kalbomis. • Advokatai iš Lietuvos, Ispanijos ir Lenkijos dalyvavo trijuose tarptautiniuose lektorių mokymuose, kuriuose pagrindinis dėmesys skirtas konstruktyvaus bendravimo ir problemų sprendimo įgūdžiams bei keitimuisi patirtimi. • Parengtas ir Lietuvos kontekstui adaptuotas gidas lektoriams, kurio paskirtis – įgalinti tolesnę mokymų plėtrą Lietuvoje. • Surengtos dvi dviejų dienų trukmės mokymų sesijos Lietuvos advokatams ir advokatų padėjėjams „Efektyvi įtariamąjo gynyba ikiteisminiame tyrime per veiksmingą komunikaciją“. • Interaktyvių patyriminių mokymų koncepcija pristatyta Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos atstovams.

Projektą parėmė

Projektą iš dalies finansuoja Europos Sąjungos Teisingumo programa (2014-2020)

Gynybos teisės įrodinėjimo procese

Laikotarpis	2019 m. lapkritis - 2021 m. spalvis
Partneriai	Fair Trials Europe (koordinuojantis partneris, Belgija), Pilietinių teisių gynėjai (Švedija), Liuveno katalikiškas universitetas (Belgija), Helsinkio žmogaus teisių fondas (Lenkija), Airijos pilietinių laisvių taryba (Airija), Kroatijos teisės centras (Kroatija)
Tikslas	Pagerinti ES direktyvų dėl įtariamųjų procesinių teisių praktinį įgyvendinimą per įrodymų priimtumo (duomenų pripažinimo įrodymais) procedūras. Projektu taip pat siekiama iširti gerąsias praktikas ir nustatyti išliekančias problemas dėl gynybos galimybių veiksmingai dalyvauti įrodinėjimo procesuose, bei paskatinti gerųjų praktikų plėtrą projekto partnerių valstybėse.
Rezultatai	<ul style="list-style-type: none"> • Vykdomas tyrimas, kuriuo siekiama identifikuoti aktualias tendencijas dėl duomenų (ne)pripažinimo įrodymais Lietuvoje. • Surengta virtuali diskusija „Įrodymų leistinumai baudžiamajame procese: ar išlaikoma kaltinimo ir gynybos interesų pusiausvyra?“

Projektą parėmė

Projektą iš dalies finansuoja Europos Sąjungos Teisingumo programa (2014-2020).

FRANET

Laikotarpis	2019-2022
Partneriai	Lietuvos socialinių tyrimų centras
Tikslas	Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūros užsakymu atliekami tyrimai įvairiose žmogaus teisių srityse
Rezultatai	<ul style="list-style-type: none"> • Parengtos 2019 m. metinės tematinės ataskaitos dalys apie asmens duomenų apsaugą, informacinę visuomenę, nepilnamečių įtariamųjų teises ir nukentėjusiųjų teises. • Parengta ataskaita apie ES Pagrindinių teisių chartijos taikymą Lietuvoje už 2019 metus. • Parengta tyrimo ataskaita „Prieinamas teisingumas visiems?“ • Pateikta informacija duomenų bazės apie prieš musulmonus nukreiptą neapykantą atnaujinimui. • Kartu su Lietuvos socialinių tyrimų centru parengta tyrimo ataskaita „Nekaltumo prezumpcija: procesinės teisės baudžiamajame procese“.

Projektą parėmė

Projektą remia ES Pagrindinių teisių agentūra.

Psichikos sveikata ir žmogaus teisės - paradigmos poslinkio ir pokyčių skatinimas Lietuvoje, rytų Europos bei Eurazijos regione

Laikotarpis	2019 m. liepa - 2022 m. liepa
Partneriai	-
Tikslas	Projektu siekiama prisidėti prie žmogaus teisėmis grįsto požiūrio ir susijusių principų integravimo į psichikos sveikatos politiką bei įvairių paslaugų spektro plėtrą Lietuvoje bei platesniame Rytų Europos bei Eurazijos regione. To siekiama vykdant tiriamąsias veiklas, advokaciją, tinklaveiką ir žinių dalijimąsi regioniniu lygmeniu. Trumpalaikis projekto tikslas yra nubrėžti gaires ir kryptį koordinuotam psichikos sveikatos ir žmogaus teisių aktyvizmui Rytų Europos bei Eurazijos regione. Ilgalaikis tikslas yra paskatinti ir prisidėti prie resursų perskirstymo psichikos sveikatos sistemoje link žmogaus teisėmis grįstos politikos užtikrinimo bei platesnio ir įvairesnio paslaugų spektro vystymo žmonėms, turintiems psichikos sveikatos sutrikimų, intelekto ir/ar psichosocialinę negalią
Rezultatai	<ul style="list-style-type: none"> • Įgyvendinant tyrimą, Sakartvele per 9 dienas ŽTSl ekspertės atliko 15 individualių ir 6 grupinius interviu su 31 asmeniu, taip pat aplankė įvairias institucijas bei nevyriausybinės organizacijas trijuose Sakartvelo regionuose. • Su partneriais planuotas ir organizuojamas vizitas į Kirgiziją, tyrimo tikslais, deja, turėjo būti atšauktas dėl COVID-19 pandemijos. • Tyrimo rėmuose, nuotoliniu būdu, buvo apklausti ekspertai iš 7 valstybių, jie užpildė išsamias anketas apie padėtį jų šalyse. • Finalizuojama tarptautinio tyrimo ataskaita. • Lietuvoje atnaujinta nepriklausomų ekspertų ir nevyriausybinių organizacijų „Psichikos sveikata 2030“ veikla, organizuojamos ir koordinuojamos šios koalicijos advokacijos iniciatyvos. • Lietuvoje, Nacionalinio žmogaus teisių forumo metu buvo suorganizuota ir įvykdyta diskusija apie deinstitucionalizaciją ir bendruomeninių paslaugų vystymą psichikos sveikatos sutrikimų ar negalią turintiems žmonėms. • Vykdoma LR Psichikos sveikatos priežiūros įstatymo nuostatų įgyvendinimo stebėseną ir analizę. • ŽTSl atstovaujama darbo grupėse Socialinės apsaugos ir darbo bei Sveikatos apsaugos ministerijose.

- ŽTSl kartu su partneriais Psichikos sveikatos perspektyvomis įvykdė tyrimą apie žmogaus teisių padėtį psichikos sveikatos srityje, COVID-19 pandemijos metu. Tyrimo ataskaita bus pristatyta 2021 metais.
- ŽTSl pradėjo bendradarbiavimą su dokumentinių filmų kūrėjais iš Sakartvelo, išvystė idėją ir pradėjo darbus kuriant dokumentiką, psichikos sveikatos ir žmogaus teisių tema. Taip pat bendradarbiaujama su režisiere iš Lenkijos, siekiant sukurti dokumentinį filmą susijusiomis temomis ir Lietuvoje.

Projektą parėmė

Projektą remia Foundation Open Society Institute bendradarbiaujant su Open Society Foundations Visuomenės sveikatos programa

Pokytis versle, viešajame sektoriuje, visuomenėje - nauji standartai diskriminacijos mažinimui

Laikotarpis	2017 m. balandis - 2021 m. vasaris
Partneriai	Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba (pareiškėja), Lietuvos gėjų lyga
Tikslas	Sistemiškai keliant verslo, viešojo sektoriaus ir visuomenės išprusimą lygių galimybių srityje, mažinti diskriminaciją darbo rinkoje Lygių galimybių įstatyme numatytais pagrindais.
Rezultatai	<ul style="list-style-type: none"> • Išleistas išleistas gerosios praktikos vadovas „Psichikos sveikata darbe“. • Kartu su Lygių galimybių kontrolierės tarnyba parengtas ir išleistas gerosios praktikos leidinys „Lygios galimybės darbovietėje. Vadovas darbdaviams“. • Parengta atmintinė darbdaviams „Lygių galimybių politikos diegimas organizacijose“. • Parengta atmintinė darbdaviams „Tinkamas sąlygų pritaikymas žmonėms su negalia - kaip tai įgyvendinti darbovietėje“.

Projektą parėmė

Projektas vykdomas pagal 2014-2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą, patvirtintą Europos Komisijos 2014 m. rugsėjo 8 d. sprendimu Nr. C(2014) 6397, 7 prioriteto „Kokybiško užimtumo ir dalyvavimo darbo rinkoje skatinimas“ įgyvendinimo priemonę Nr. 07.3.4-ESFA-V-426 „Diskriminacijos mažinimas“.

Užbaigti projektai

Policijos ir NVO bendradarbiavimas siekiant užkirsti kelią neapykantos nusikaltimams Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje

Laikotarpis	2018 m. rugsėjis - 2020 m. rugsėjis
Partneriai	Latvijos žmogaus teisių centras, Lietuvos neįgaliųjų forumas, Estijos žmogaus teisių centras (koordinuojantis partneris)
Tikslas	Projektu siekta stiprinti bendradarbiavimą tarp NVO ir valstybių teisėsaugos institucijų, norint užkirsti kelią neapykantos nusikaltimams, nukreiptiems prieš pažeidžiamas grupes Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje. Prie neapykantos pažeidžiamų grupių priskiriama LGBTI bendruomenė, žmonės su negalia, įvairios etninės mažumos, pabėgėliai ir migrantai.
Rezultatai	<ul style="list-style-type: none"> • 2019 metų balandį Taline, Estijoje, vyko seminaras apie pilietinės visuomenės organizacijų, teisėsaugos institucijų ir paramos aukoms tarnybų bendradarbiavimą neapykantos nusikaltimų prevencijos srityje. Renginyje dalyvavo suinteresuotų grupių atstovai iš Lietuvos, Latvijos ir Estijos, pranešimus skaitė Portugalijos policijos vyriausiasis inspektorius Sérgio Saldanha bei Jungtinės Karalystės organizacijos „Galop“, kovojančios su smurtu, nukreiptu prieš LGBT+ asmenis, atstovas Nick Antjoulle. • Parengta mokymų apie neapykantos nusikaltimus, jų atpažinimą, prevenciją, gerąsias praktikas, skirtų pilietinės visuomenės atstovams-būsimiems mokymų instruktoriams, <u>programa</u>. Jos autorė – psichologė, tyrėja ir kovos su diskriminacija srities ekspertė, edukatorė Ewa Stoecker. • 2019 metų rugsėjį Taline, Estijoje, vyko pilietinės visuomenės atstovų-būsimų instruktorių neapykantos nusikaltimų temomis iš Lietuvos, Latvijos ir Estijos, apmokymai. Juos vedė Ewa Stoecker ir kriminologas dr. Piotr Godzisz. • 2019 metų lapkričio mėnesį Vilniuje surengti policijos pareigūnų ir nevyriausybinių organizacijų atstovų iš Estijos, Latvijos ir Lietuvos mokymai dėl neapykantos nusikaltimų negalios pagrindu; • Parengtos ir pristatytos įvairioms suinteresuotoms grupėms skirtos „<u>rekomendacijos</u> veiksmingam atsakui į neapykantos nusikaltimus prieš žmones, turinčius negalią, Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje“; • Parengtos <u>gairės visuomenei</u>, trumpai pristatančios, kas yra neapykantos nusikaltimai ir ką daryti su jais susidūrus

- Sukurti keturi informaciniai animaciniai vaizdo klipai: „Kas yra neapykantos nusikaltimas“, „Kas yra neapykantos kalba?“, „Ką daryti, jei pastebėjote neapykantos nusikaltimą?“, „Ką daryti, jei nukentėjote nuo neapykantos nusikaltimo“. Vaizdo klipai įgarsinti lietuvių kalba, su lietuvių, anglų bei rusų kalbų subtitrais.
- Parengta ir atspausdinta 500 informacinių lankstinukų „Kas yra neapykantos nusikaltimai?“
- Surengta konferencija tarptautinė konferencija „Vienijant jėgas: kartu prieš neapykantos nusikaltimus“

Projektą parėmė

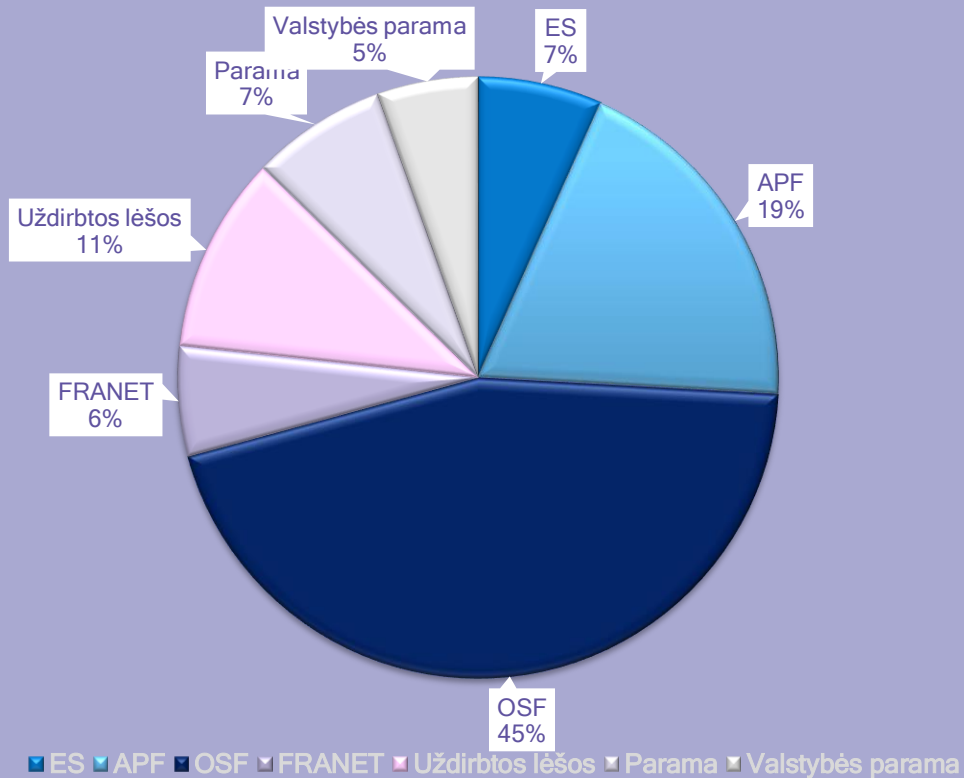

Projektą iš dalies finansuoja Europos Komisijos teisių, lygybės ir pilietiškumo programa 2014-2020

FINANSAVIMAS

Šaltinis	Suma
Europos Sąjungos programos (ES)	16042,87
Aktyvių piliečių fondas (APF)	46156,38
Open Society Foundations (OSF)	107952,5
FRANET	14200
Uždirbtos lėšos	25440
Parama	17562,72
Valstybės parama dėl COVID-19	13019,1

ŽTŠI veiklos finansavimas 2020 m.

PABAIGOS ŽODIS

2020 metai buvo ypatingi Lietuvai ir pasauliui. Prasidėjusi COVID-19 ligos pandemija žmones ir valstybes ir išskyrė, ir kartu dar labiau susiejo, nes vienaip ar kitaip palietė kiekvieną ir visus. Žmogaus teisių srityje dirbančioms organizacijoms iškilo daug klausimų, susijusių su pandemijos paaštrintais iššūkiais.

Jau vien valdžios institucijų paskelbti suvaržymai kaip priemonės COVID-19 ligos plitimui suvaldyti verti nuolatinės stebėsenos ir analizės. Todėl organizacijoms, veikiančioms žmogaus teisių srityje, buvo apie ką pasvarstyti, tikslinant veiklos kryptis.

ŽTSI komanda šiuos su pandemija susijusius iššūkius mato bendrajame pamatinių žmogaus teisių ir laisvių kontekste. Ši nauja visuomenės sveikatos krizė, kokia netikėta daug kam ji bebūtų, nesukūrė ko nors iš esmės naujo žmogaus teisių orbitoje. Ji tik paaštrino gerai žinomą problemą - demokratija ir pamatinės žmogaus teisės turi būti ginamos ir puoselėjamos kasdien. O kai įvyksta krizės, tokios kaip ši pandemija, kurių metu galimi ir būtini teisėti ir proporcingi kai kurių teisių ir laisvių suvaržymai, nepriklausoma stebėseną tampa dar labiau reikalinga.

Štai kodėl ŽTSI 2020 tęsė savo veiklą, per stebėseną, advokaciją, mokymus ir tyrimus, kartu su partneriais prisidedama prie žmogaus teisių stiprinimo Lietuvoje ir už jos ribų. Veiklos ataskaitoje atsispindi projektinė ir kita ŽTSI veikla. Nors visos mūsų veiklos mums yra vienodai svarbios, išskirčiau tai, kad 2020 metais lietuvių ir anglų kalbomis parengėme ir paskleidėme eilinę - jau dešimtąją - Žmogaus teisių apžvalgą.

Tikimės, kad mūsų veikla veiksmingai prisideda, o ir toliau prisidės prie demokratijos brandinimo ir žmogaus teisių stiprinimo Lietuvoje, ir kad Lietuvoje bus vis daugiau supratimo, kad būtent šiuo keliu einant galima sukurti gerovę kiekvienam.

Dainius Pūras
ŽTSI direktorius